

RESULTAT

Uppsökande verksamhet bland äldre 2007–2008

PROJEKTRAPPORT/RESULTAT

Uppsökande verksamhet bland äldre

Uppsökande verksamhet i form av förebyggande hembesök inklusive skadeförebyggande rådgivning.

Projektdeltagare

Projektledare Eva-Marie Johnsson,
Anhörigkonsulent Mona Aggebäck och
Biståndshandläggare Lena Enberg

Uppdragsgivare

Greger Bengtsson chef äldreheten

UPPSÖKANDE VERKSAMHET BLAND ÄLDRE 2007–2008

Bakgrund

Nacka kommun har sedan 1999 aktivt arbetat med anhörigstöd.

Regeringen har år 2006 beslutat om stimulansbidrag för landets kommuners utveckling av anhörigstödet. Stimulansbidraget för Stockholms län är 19 377 tkr och fördelning av dessa medel beslutas av länsstyrelsen.

Nacka kommun har ansökt och fått ett stimulansbidrag på 575 tkr/år för genomföra uppsökande verksamhet bland äldre under tiden 2006–2007 och 2007–2008.

Syftet

Syftet att organisera närståendevården i Nacka bedöms som adekvat. Det finns en anhörigkonsulent som samordnar och organiserar verksamheten. Samarbetet med frivilligorganisationerna fungerar väl.

De utvecklingsområden som bedöms vara viktigast är att finna anhörigvårdare/närståendevårdare tidigt, att utveckla friskvårdssatsningar, att utveckla det sociala stödet och att stödja föreningar i att hitta nya medlemmar som vill engagera sig socialt.

Det finns (år 2006) närmare 3 000 personer som är 80 år eller äldre av 85 000 invånare i Nacka kommun. Av de 3 000 personerna har 1 500 personer/hälften redan en kontakt med socialtjänsten. En kontakt i form av olika hemtjänstinsatser, dagvård, korttidsboende/växelvård, trygghetslarm och matdistribution.

Målgruppen

Målgruppen för Uppsökande verksamhet är personer fyllda 80 år eller äldre bosatta i Nacka kommun och som inte har kontakt med äldreomsorgen. Det gäller båda makar/samboende och ensamstående.

Målsättning Uppsökande verksamhet

- att genom information om äldreomsorgen förbättra livssituationen för den anhörige/närståendevårdaren
- att förutsättningarna för att orka med den dagliga situationen förbättras
- att livssituationen blir bättre både för den som vårdar och den vårdade

- att bidra till ökad livskvalitet
- att öka självförtroendet och tryggheten hos den som vårdar
- att förebygga ohälsa hos anhörig/närståendevårdare
- att främja sociala kontakter, bryta ensamhet och isolering

Projektet

Målet med projektet är att arbeta fram en metod för förebyggande hembesök. Start november år 2006–2008 och kontakt ska tas med alla nackabor över 80 år och äldre.

Resultat

Geografiskt upplägg

Utskick har skett i form av brev till alla fyllda 80 år i Nacka kommun.

Uppsökande verksamheten har arbetat med ett geografiskt område i taget. Turordningen lottades och det blev Älta, Saltsjöbaden, Saltsjö-Boo och Sickla.

Utskick, svarsredovisning

Antal utskick har varit närmare 1 200 stycken, antal besök som genomförts uppgår till 530 stycken.

Svarsredovisningen är utifrån frågorna som ställts vid hembesöken.

Frågeformulär

Vid hembesöket har det ställts frågor kring upplevelsen av det egna boendet, utemiljön, den upplevda livssituationen gällande vad som är av betydelse för att man har en bra livssituation.

Frågor har ställts gällande upplevelsen av det dagliga livet i stort. Vi har också ställt frågor kring närståendevård. Får man hjälp av någon? Ger man hjälp till någon?

Flera andra kommuner har med frågor gällande hur man mår, om man har problem med sömn, oro, m.m. Dessa frågor anser projektet hör till primärvårdens område då kommunen inte kan erbjuda medicinsk och/eller psykologisk hjälp.

Däremot har frågan ställts om kontakt finns/önskas med vårdcentral, biståndshandläggare och hemrehabiliteringen.

Hushåll

Av gjorda hembesök är närmare 50 procent makar, bland de ensamboende är det ganska jämt fördelat mellan män och kvinnor.

Husdjur

Det är endast ett fåtal av dem som tagit emot besök som har hund eller katt.

Bostad

Fördelningen i boendeform har varit 20 procent boende i villa, 8 procent i radhus, 4 procent i parhus, 56 procent i lägenhet med hiss, 12 procent i lägenhet utan hiss. Flera av dem bor upp till tre våningar högt utan hiss.

Upplevelsen av att ha ett fungerande boende

Närmare 90 procent svarade: *Ja, vi upplever att vi har ett fungerande boende.*

Bra bostad med bra badrum och möjlighet till tvättstuga eller egen maskin, närhet till köpcentrum. En del bor inte nära köpcenter men har bra bussförbindelser.

Här är ett litet urval av svar:

- nära centrum
- vi har valt seniorboende
- vi stormtrivs, nära köpcenter
- bra badrum och balkong
- vi har en rymlig bostad och vi vill bo kvar så länge vi klarar trapporna
- här finns hiss
- mysig miljö, stor trädgård
- bra grannar, vi spelar ofta boule, m.m.
- bra förening
- skönt att slippa villan, det var så mycket jobb

Finns det hinder i utemiljön?

Över 90 procent av tillfrågade svarade; *Nej, det gör det inte.*

Däremot har flera tagit upp problem med att snöröjningen inte fungerar som de önskar.

Många har också tagit upp frågan om varför det finns så dåligt med sittbänkar runt om i Nacka.

Många säger att de skulle klara av att gå till och från butik men att det blir för långt att gå om de inte kan vila lite på vägen.

Nacka är mycket backigt och det finns också många trappor.

Detta är en synpunkt som kontinuerligt kom upp.

1. Finns det saker som skulle kunna förbättra för dig/er i det vardagliga livet? JA

- ja, om jag bara kunde ha lite bättre ork
- om jag tordes gå ut i skog och mark som förr
- parkeringstillstånd
- min syn (jag ser så dåligt nu)
- bättre bussförbindelser
- hjälp med städning
- hjälp med inköp
- ja, om jag fick åtgärdad min trasiga höft
- jag saknar min hustru som nyligen gick bort
- starthjälp gällande dataanvändning
- har flyttat närmare min dotter, det har hjälpt

2. Finns det saker som skulle kunna förbättra för dig/er i det vardagliga livet? NEJ

De som svarat nej på denna fråga menar att de ser inget behov just nu av något speciellt. Flera har uppgett att de har bra kontakt med barn och barnbarn, goda vänner och grannar. Många är mycket tacksamma över servicelinjen som finns tillgänglig.

Vilka faktorer är av betydelse för att du/ni upplever er ha en bra livssituation?

(På denna fråga kunde man svara positiva svar och negativa svar de redovisas här nedan)

Positivt:

- vi har varandra
- hälsa, socialt nätverk, bra bostad, föreningsliv
- god fysik
- vi kör fortfarande bil
- jag känner mig inte ensam, läser mycket
- jag är fortfarande yrkesaktiv
- trevliga grannar, vi umgås
- barn och barnbarn
- att jag är vital och klar i huvudet
- att vi kan bo kvar i mitt ursprungliga föräldrahem, vi kör bil
- min make är yngre och hjälper mig med det jag inte klarar på egen hand
- socialt aktivt liv och god hälsa
- att jag klarar mig så bra själv, att min son bor i närheten och han hjälper mig med t.ex. trädgården
- frisk
- vår hund och sommarstället
- optimist
- jag har en elskoter (mindre permobil) som jag använder både inne och ute, blir självständig då

- att jag klarar mig själv utan hjälp
- ekologiska grönsaker kommer var 14:e dag, det underlättar våra inköp
- gott humör

Negativt:

- ohälsa, stroke, reumatism, synnedsättning, kol, ryggbesvär, knäbesvär, yrsel, högt/lågt blodtryck
- cancer med allt vad det innebär med behandlingar och eftergifter
- sorg
- att inte längre kunna köra bil
- värk
- saknar mitt arbete
- make/maka börjar få minnessvikt
- oro för ökad ohälsa
- nedsatt kondition
- ensam med ansvaret för hem och hushåll då make/maka är sjuklig
- upplever oss mer begränsade i vår livsstil, det finns inte längre ork att resa som förr
- nära anhörig är beroende av vår hjälp och vi orkar inte längre lika mycket som tidigare
- min make/maka bor på särskilt boende
- snart inga anhöriga kvar i livet
- barnlös
- saknar mitt hus
- nedsatt syn, mycket hindrande i allt som rör det dagliga livet
- ensamhet
- ingen hjälp av ”fixarmalte”
- för lite textade program på teve
- litet socialt nätverk

Vet du vart man ska vända sig om man behöver tillfällig hjälpomsorg i hemmet?

Frågan har ställts till dem som fått hembesök och av dem svarade 85 procent ”Nej”, övriga har t.ex. svarat: ”jag ringer kommunen, vårdcentralen, jag ringer 112, jag frågar grannen”

Hjälper du någon närstående?

Frågan har ställt till dem som fått hembesök. Närmare 20 procent svarade att de hjälper någon närstående. Hjälpen kan bestå i att regelbundet ringa en anhörig, hjälpa någon med inköp, passa barnbarn, vara hundvakt, vara ett socialt stöd till en nära vän, hjälpa sin make/make. Det har även framkommit att

flera personer har skött sin maka/make under lång tid innan de blivit änka/änkeman.

Får du hjälp av någon närstående?

Hälften av de tillfrågade svarade att de fick hjälp med trädgård, större saker som de inte riktigt klarade eller vågade göra själva, barnen fanns i bakgrunden om hjälpbehov skulle uppstå.

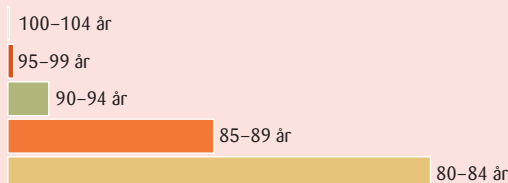
Övriga svarade att just nu behövdes ingen hjälp och även om så skulle vara så skulle man inte besvåra barnen i onödan.

Har du/ni några hjälpmedel så som hörapparat, synhjälpmedel, rollator?

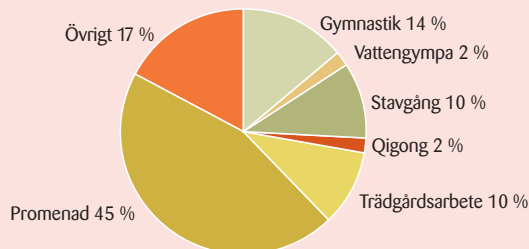
Många har idag rollator, hörapparat, förstärkare till dörrringklocka, synhjälpmedel som t.ex. förstörningsglas i olika former, käpp och krycka.

Några har även fått hjälp med mer avancerade hjälpmedel som t.ex. läsmaskinen som förstärker texten via en dataskärm eller läshjälpen Daisy, en mp3 spelare.

Åldersgruppering gällande de som tagit emot hembesök

Utövar du/ni någon form av motion?

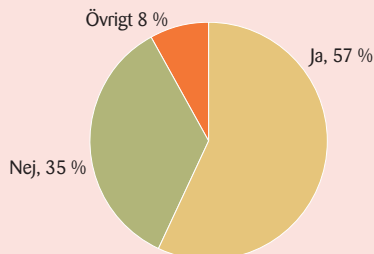

40 procent av alla som uppger att de promenerar, gör det dagligen. Övriga promenerar 2-3 gånger per vecka, många går gärna i skog och mark.

Svaret övrigt, står för bland annat dans, boule, pingis, simning, trappor i bostaden” friskfaktor så länge man orkar gå i trappan”, motionscykel, ”gåmaskin”, vanlig cykel, vedhuggning, tennis, golf, roddmaskin, meditation, simning i egen pool samt utomhus och sjukgymnastikprogram. Hushållsarbete är motion! säger en make.

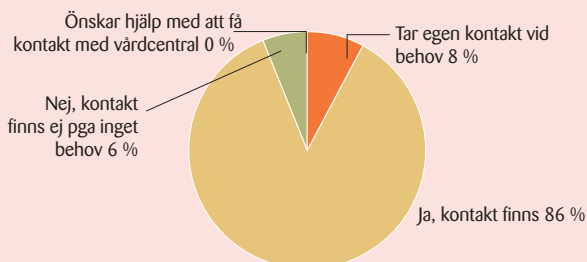
Uppsökande verksamhet bland äldre 2007–2008

Är du/ni aktiv i någon förening eller organisation?

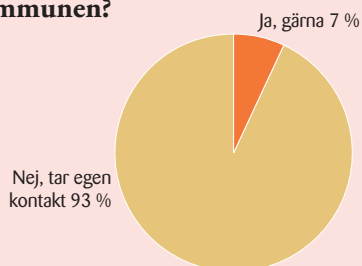

Svaret övrigt, ge kommentarer innehåller olika saker som sker regelbundet, soppluncher, träff med gamla vänner, släktforskning, bridgeklubb, många har varit medlemmar i olika föreningar och organisationer men är idag inte aktiva, många träffar vänner och bekanta i kyrkan som har soppluncher med mera. Egen hobby, t.ex. knyta ryamattor.

Har du/ni kontakt med vårdcentral? Önskar hjälp att ta kontakt?

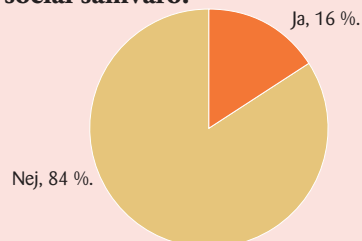
Önskas kontakt med biståndshandläggare i kommunen?

När det gäller önskad kontakt med biståndshandläggare har det oftast varit fråga om en ansökan om trygghetslarm eller städning. Mer sällan personlig omvårdnad.

Kvalitetsutvecklaren på Nacka Seniorcenter har en fråga.

Finns det något intresse eller behov av sysselsättning eller aktiviteter typ utflykter, studiecirkel, möjlighet att delta i måltider eller annan social samvaro?

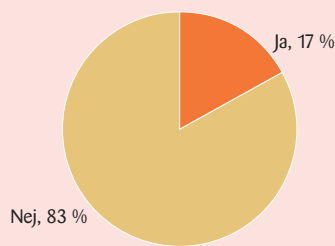

Ja, behov finns av utflykter, måltider, promenadgrupp, café i närområdet 16 %.

Nej, ser inget behov just nu, vi aktiverar oss själva, är med i pensionärs organisation, kyrkan har soppluncher, eget socialt nätverk med barn och vänner, 84 %.

Kontakt med hemrehabiliteringen

Det har skett via en ärenderemiss som skickats till hemrehab av projektet efter upptäckt behov av insats. Här redovisas antal personer som svarat ja respektive nej på förfrågan om kontakt önskas med hemrehabiliteringen.

Skadeförebyggande rådgivning

Räddningsverkets checklisten går igenom och olika aktuella saker som kommer upp talas igenom och åtgärd sker om behov finns. Det kan gälla att få kontakt med Tryggve, att få besök av en arbetsterapeut för bedömning av hjälpmedel i badrummet, att förhindra eller minimera risken för fall genom en sängförhöjning eller förhöjning på någon möbel.

Alla som tagit emot hembesök har fått en nattlam-pa att sätta i stickkontakten.

Vad kan vi utläsa av resultatet?

De utvecklingsområden som bedöms vara viktigast är att finna närståendevårdare tidigt, att utveckla friskvårdssatsningar, att utveckla det sociala stödet och att stödja föreningar i att hitta nya medlemmar som vill engagera sig socialt.

Under projektets gång har vi inte funnit några anhörigvårdare som idag skulle innefattas i omvårdnadsbidraget dvs. den ene make/makan har ett hjälpbehov som motsvarar 5 timmar per dag.

Däremot hoppas projektet att informationen om anhörigstöd ska göra att personer som vårdar tar kontakt med äldreheten och ansöker om de insatser som kan underlätta i det dagliga livet.

Det behövs information, Nackas äldre invånare har mycket olika uppfattningar om hur mycket hjälp man kan ansöka om och om man överhuvudtaget kan få hjälp med någonting. Projektet hoppas och önskar att informationen är en hjälp för kommande anhörig/närståendevårdare. Att kunskapen om vilka hjälpinsat-

ser som finns ska göra att man ansöker om hjälp i ett tidigare skede än vad som ofta är fallet idag.

Alla svar projektet fått in är från dem som tagit emot besök. De som inte tagit emot besök eller som vi inte nått per telefon vet vi inget om. De som tackat nej har gjort ett aktivt val att avstå. Några uppger att de är väl medvetna om äldreomsorgen, några uppger att de inte riktigt vill känna av att de börjar bli äldre och innefattas i uppsökande verksamhets målgrupp, några säger bara att de återkommer vid behov av hjälpinsats.

Anhörigstöd

Broschyren Du som vårdar någon annan kan själv behöva stöd och hjälp innehåller information om de insatser som kan innebära avlastning och stöd till anhörigvårdare/närståendevårdare. Stöd för anhöriga kan vara samtal med anhörigkonsulent och att kanske delta i anhöriggrupper. Det finns även en demenssjuksköterska som har enskilda stödsamtal/rådgivning för anhöriga till demenshandikappade. För den som vårdas finns det möjlighet att få, hemtjänst, trygghetslarm, avlösning i hemmet, dagvård, korttidsvård och omvårdnadsbidrag.

Vilka strategier som använts för att nå äldre

Förebyggande hembesök är ett led i att hitta anhörigvårdare/närståendevårdare som idag inte är kända av kommunen.

Att informera om vad det finns för stöd till närståendevårdare.

Utskick i form av brev har skett till alla fyllda 80 år i Nacka kommun. De som fått brev har blivit uppringda vid två tillfällen efter utskick för bokning av hembesök.

Varaktigheten gällande informationen till äldre i Nacka kommun.

Varaktigheten gällande informationen till äldre kommer att uppnås genom att projektet utarbetat ett informationsmaterial. Förebyggande hembesök fortsätter inom anhörigkonsulentens uppdrag under 2009 i form av utskick till de som fyller 80 år. Det finns sedan möjlighet att ta vidare kontakt med anhörigkonsulent eller biståndshandläggare på äldreheten i Nacka.

Nacka kommun • 181 31 Nacka • tfn 08-718 80 00
info@nacka.se • www.nacka.se